

**ГАРМОНІЗАЦІЯ СТРАТЕГІЧНОГО ПЛАНУВАННЯ
ПРОМИСЛОВОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ
В КОНТЕКСТІ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ**

Гахович Наталія Георгіївна

кандидат економічних наук,

старший науковий співробітник відділу промислової політики,

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування

Національної академії наук України»

Кушніренко Оксана Миколаївна

доктор економічних наук, доцент,

старший науковий співробітник відділу промислової політики,

Державна установа «Інститут економіки та прогнозування

Національної академії наук України»

Сучасні виклики вимагають зміни підходів до стратегічного планування. Якщо у мирний час державне стратегічне планування реалізовувалося як функція державного управління з обрання пріоритетів, визначення з урахуванням наявних ресурсів цілей та напрямів розвитку, розроблення та виконання взаємопов'язаних завдань і заходів соціально-економічного розвитку, то в умовах війни це дієвий інструмент для забезпечення нормальних умов для економічної діяльності бізнесу, ефективного державного управління та посилення співпраці з учасниками міжнародних відносин.

Відновлення промисловості вимагає стратегічного бачення розвитку на основі ідентифікації теперішніх та майбутніх загроз, реалізації відкритих й прихованих можливостей, розробки інструментарію для реагування на них. До того ж набуття статусу України кандидату на вступ до ЄС, а також початок переговорів щодо вступу України до Європейського Союзу 14 грудня 2023 року ставить нові вимоги щодо проведення реформ у багатьох сферах, зокрема судової, антикорупційної, антиолігархічної, правоохоронної, аудіовізуальної діяльності та забезпечення права національних меншин. Це лише першочергові окреслені ЄС вимоги, які необхідно виконати для того, зберегти статус кандидата. Швидкість руху щодо подальшої інтеграції до ЄС залежить також і від приведення у відповідність національного стратегічного планування до європейських принципів подвійного цифрового і зеленого переходу (рис. 1).

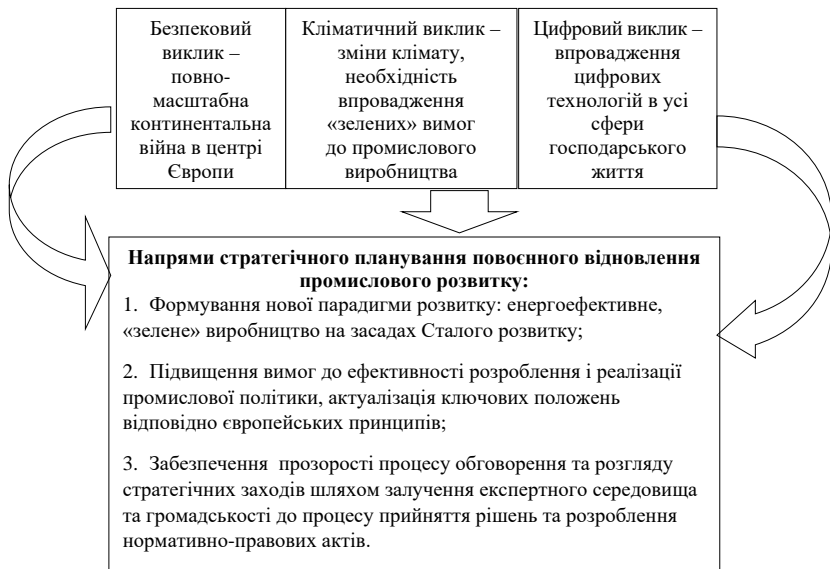

Рис. 1. Напрями стратегічного планування повсякденного відновлення промислового розвитку для подолання загрозливих викликів

Джерело: авторська розробка за даними Єврокомісії [1]

Стратегічне планування промислового розвитку в ЄС набуває нових ознак в зв'язку з появою “чорних лебедів” сучасності – пандемії COVID, війни в центрі Європи. Гармонізація механізму стратегічного планування промислового розвитку в Україні з європейськими аналогами передбачає послідовне включення концептуальних засад формування секторальних політик та законодавства ЄС в стратегічні рамкові документи:

1. Відновлення промисловості у повоєнний період (1950–1980 рр.) – спрямованість на модернізацію і впровадження передових технологій, формування національних промислових лідерів, підтримка пріоритетних галузей.

2. Стратегічні інструменти горизонтальної політики (1980–2000 рр.) – Програма єдиного ринку; Європейська стратегічна програма досліджень в галузі інформаційних технологій (ESPRIT); Усунення торговельних бар'єрів і сприяння відкритій конкуренції на європейському ринку.

3. Посилення інтеграційних процесів (2000–2008 рр.) – ухвалення ряду договорів про створення єдиного економічного простору – засадничі документи ЄС – Договір про створення Європейської спільноти (Римський договір); Договір про Європейський Союз (Маастріхтський договір), Лісабонський договір.

4. Посткризове відновлення (2010–2019 рр.) – інтегрована промислова політика в контексті ініціативи «Європа 2020»; Нова промислова стратегія Європи 2012; Стратегування розвитку ринків передових промислових технологій із низьким впливом на навколишнє середовище.

5. Реакція на глобальні виклики пандемія COVID-19 (2019–2021 рр.) – Промислова стратегія ЄС (10.03.2020 р.) – подвійний перехід до кліматичної нейтральності та цифрового лідерства, в основі якої є глобальна конкуренція, кліматична нейтральність і цифрове майбутнє; Оновлена Промислова стратегія для подолання втрат від пандемії COVID-19 та забезпечення відновлення промисловості та економіки ЄС.

6. Вторгнення рф в Україну (2022 р. – ...) – впровадження оновленої промислової стратегії на основі стратегічної автономії для переорієнтації промислової та енергетичної політики й диверсифікації джерел енергії, збільшення енергозбереження та енергоефективності, розширення відновлюваних джерел енергії та переходу до циклічної економіки і стійких ланцюжків поставок.

Механізм стратегічного управління в ЄС є гнучкою системою реагування на загрозливий виклики сьогодення. Щороку департаменти Європейської Комісії визначають свої основні дії на наступний рік і те, як вони сприятимуть досягненню загальних цілей Європейської Комісії. Ці плани визначають основні заходи на рік і сприятимуть досягненню цілей, визначених у стратегічних планах. Мета стратегічних планів полягає в тому, щоб допомогти департаментам Комісії узгодити свою роботу із загальними стратегічними цілями Комісії, а також планувати та керувати діяльністю з метою найбільш ефективного використання ресурсів. У своїх стратегічних планах департаменти Комісії визначають заходи для досягнення шести політичних пріоритетів Комісії. Зокрема, планів управління Генерального директорату з питань клімату, енергетики, питань освіти, молоді, спорту та культури, розвитку комунікаційних мереж, контенту й технологій, конкуренції, регіональної та міської політики, а також питання бюджетування. Відповідно до цих планів визначаються конкретні цілі для свого відділу на п'ятирічний період, а також показники, які допомагають відстежувати прогрес. Усі департаменти щорічно звітують про прогрес у своїх річних звітах про діяльність та надають пропозиції щодо оновлення стратегічних документів. Це оприлюднюється на відкритих інформаційних майданчиках ЄС. Так, у Повідомленні Європейської комісії «Europe's moment: Repair and Prepare for the Next Generation» [2] наголошено, що ЄС буде дотримуватись моделі відкритої стратегічної автономії, що передбачатиме формування системи глобального економічного управління та розвиток взаємовигідних двосторонніх відносин, що

допоможе ЄС диверсифікувати та зміцнити глобальні ланцюги поставок і захиститись від майбутніх криз.

З огляду на євроінтеграційні прагнення для України важливим є наближення соціально-економічних цілей до загальноєвропейських, що потребує удосконалення законодавства з врахуванням європейських принципів, а саме становлення і розвиток високоіндустріального суспільства, створення нових робочих місць і розвитку підприємництва, підвищення якості та рівня життя населення за рахунок зростання його ефективної зайнятості та залучення до продуктивної праці у промисловому секторі, створення умов для розвитку нових високотехнологічних виробництв та інноваційних систем з урахуванням Цілей сталого розвитку.

Таким чином, першочерговим завданням є актуалізація чинної нормативно-правової бази, а саме ухвалення проекту Закону України «Про державне стратегічне планування» як правової основи для реалізації єдиної державної політики в сфері стратегічного планування. Зокрема гармонізація стратегічного планування промислового розвитку в Україні з європейськими стратегічними документами передбачає впровадження механізмів практичного застосування у сферах технічного регулювання, оцінювання відповідності, стандартизації, метрології та ринкового нагляду цільових пріоритетів європейської практики. Мова йде про широке залучення бізнесу, промислових асоціацій, наукових установ та інших стейкхолдерів до спільного вироблення рішень щодо системи ринкового нагляду й використання маркувань товарів українськими виробниками; запровадження в Україні узгодженої з національними особливостями системи торгівлі викидами парникових газів відповідно до Європейської системи торгівлі викидами; адаптація механізму транскордонного вуглецевого коригування (СВАМ); усунення невідповідностей Дорожньої карти укладення Угоди АСАА.

Список використаних джерел:

1. Making Europe's businesses future-ready: A new Industrial Strategy for a globally competitive, green and digital Europe. The European Commission. 2020. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_20_416
2. Europe's moment: Repair and prepare for the next generation. The European Commission. 27 May 2020. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/%20en/ip_20_940